

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181113035 / 181133026
Ders Adı : Hadis I
Öğretim Elemanı : Prof. Dr. Mustafa Öztoprak
E-Posta : moztoprak@ogu.edu.tr
Görüşme Gün ve Saatleri : Pazartesi 10:00-12:00 ve 13:00-14:00
Ofis : İlahiyat Fakültesi 1. Kat 117 nolu oda

Ders Hakkında
Dönem : 2025-2026 Güz
Gün ve Saat : Pazartesi 10:00-11:00; Perşembe 08:00-09:00, 13:00-14:00, 17:00-18:00
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Arapça
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Derslik 1, 3, 15
Ders Türü : Zorunlu

Önkoşul Dersleri

Dersin Amacı

Hadis eserlerinin derlenmeye başlandığı dönem ikinci asırdır. Bu yüzyıldan itibaren ana ve temel hadis metinleri oluşmaya başlamıştır. Bu ders sayesinde öğrencilerin değişik tarzlarda tasnif edilmiş bu eserleri tanıması hedeflenmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları		Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri
1	Hadis tasnifinin amacını açıklar.	Bilgi	Sınav
2	Hadis tasnif türlerini açıklar.	Bilgi	Sınav
3	Hicrî ikinci asırdaki tasnif faaliyetinin seyrini ifade eder.	Yetkinlik	Sınav
4	Buhari'nin tasnif yöntemini açıklar.	Yetkinlik	Sınav
5	Buhari'nin içeriğini diğer eserlerle mukayese eder.	Bilgi	Sınav
6	Cami türü eserlerin tasnif yöntemini açıklar.	Bilgi	Sınav
7	Camilerin içeriğini diğer eserler ile mukayese eder.	Beceri	Sınav
8	Sünen türü eserlerin tasnif yöntemini açıklar.	Bilgi	Sınav
9	Sünenlerin içeriğini diğer eserlerle mukayese eder.	Yetkinlik	Sınav
10	Kütüb-i Sitte'ye kaynaklık eden eserleri açıklar.	Beceri	Sınav

Ders Kaynakları

Temel Ders Kitabı:

- Buhârî, Muhammed b. İsmâîl, *el-Câmiu's-Sahîh*, nşr. Mustafa Dîb el-Buğa, I-VI, Lübnan: Dâru İbn Kesîr, 1407/1987.
- Müslim, Ebû'l-Huseyn el-Kuşeyrî, *el-Câmiu's-Sahîh*, nşr. Muhammed Fuad Abdülbâkî, I-V, Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts.
- Ebû Dâvud, Süleymân b. el-Eşâs es-Sicistânî, *es-Sünen*, nşr. Muhammed Muhyiddîn Abdülhamîyd, I-IV, b.y: Dâru'l-Fikr, ts.
- Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa. *es-Sünen*, I-V, nşr. Ahmed Muhammed Şâkir, Beyrut: Daru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts.
- Nesâî, Ahmed b. Şuayb Ebû Abdurrahman, *es-Sünen*, nşr. Abdülfettah Ebû Gudde, I-VIII, Halep: Mektebetü'l-Matbûâtî'l-İslâmiyye, 1406/1986.
- İbn Mace, Ebu Abd,illah Muhammed b. Yezid el-Kazvini, *es-Sünen* Beyrut: Darü'r-Risale, 1430.

Ders Politikaları

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda bir buçuk saat sürecektir ve tek blok halinde işlenecek şekilde planlanmıştır.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümü izinsiz kaydedilemez.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği “Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70’ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80’ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz.” Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Öğrenci Merkezli Öğrenme:** Ders, öğrenci merkezli bir yaklaşımla yürütülecektir. Bu kapsamda öğrencilerin aktif katılımı desteklenecek, öğrenme sürecine dair sorumluluk almaları beklenecek ve ders sürecine dair geri bildirimleri alınacaktır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan dersin hocası ile iletişime geçiniz. Ayrıca engelli öğrencilerimizin karşılaşılabilecek zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla üniversitemizin bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız.
- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Ders esnasında öğrenciler saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilir. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemiyorsa, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir.
- **Ödev Teslimi:** Özellikle vize sonrası ek puan talebinde bulunan öğrenciler için ekstra ödev seçenekleri sunulursa, ödevler, öğretim elemanı tarafından belirlenecek bir konu çerçevesinde hazırlanmalıdır.

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Ödev/Görev/Okuma
03-07 Şubat	<u>Ders Hakkında Genel Bilgilendirme ve Giriş</u> Hadis I kapsamında işlenecek derslerin mahiyeti, hakkında bilgi verilecek muhaddislerin hayatı ve ders işleme metodu hakkında bilgilendirme.	Mehmet Yaşar Kandemir, “Kütüb-i Sitte”, <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i> , Ankara: TDV Yayınları, 2003.	Bağcı, H. Musa, “el-Kütübü’s-Sitte Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Otoritesini Oluşturan Faktörler”, <i>İslamî İlimler Dergisi</i> , 2007, cilt: II, sayı: 2, s. 123-160.
10-14 Şubat	<u>Buhari’nin Hayatı ve Hadis Metodu</u> Buhari’nin yaşadığı çevre, eğitimi ve eserleri.	Mehmet Eren, <i>Buhari’nin Sahih ve Hocaları</i> , Konya: Nükte Kitap, 2003.	Çakın, Kamil, “Buhârî’nin Otoritesini Kazanma Süreci”, <i>İslâmî Araştırmalar</i> , 1997, cilt: X, sayı: 1-2-3, s. 100-109.
17-21 Şubat	<u>Buhari ve Sahih’i</u> Buhari’nin <i>es-Sahih</i> ’indeki “Kitabü’l-Edeb” Bölümü.	Ağırman, Cemal, “Hz. Peygamber’den Davranış Modelleri (Buhârî’nin Kitabı’l-İmân, İlim ve Edeb Bölümlerinden Seçme Hadîsler)”, <i>Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi</i> , 2001, sayı: 8, s. 115-138.	Derste okunan yerler tekrar edilmeli.
24-28 Şubat	<u>Müslim’in Hayatı ve Hadis Metodu</u> Müslim’in yaşadığı çevre, eğitimi ve eserleri.	Kandemir, Yaşar, “Müslim b. Haccac”, <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i> , İstanbul: TDV Yayınları, 2006.	Derste okunan yerler tekrar edilmeli.
03-07 Mart	<u>Müslim’in es-Sahih’i</u> Müslim’in <i>es-Sahih</i> ’indeki “Kitabü’l-Adab” Bölümü.	Cihan, Sadık; “Hz. Peygamberin Sünnetinde Yeme ve İçme Adâbı”, <i>Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i> , 1982, sayı: 5, s. 33-43.	el-Hatîb, Huzeyfe Şerif, “el-İmâm Müslim ve Mencuhû fî Ta’lîli’l-Esânîd”, <i>Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i> , 2011, cilt: XVI, sayı: 26, s. 175-202.
10-14 Mart	<u>Tirmizi ve Hayatı</u> Tirmizi’nin yaşadığı çevre, eğitimi ve eserleri.	Cebeci, Lütfullah “İmâm-ı Tirmizî”, <i>Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi</i> , 1980, sayı: 4, s. 287-311.	Derste okunan yerler tekrar edilmeli.
17-21 Mart	<u>Tirmizi ve es-Sünen’i</u> <i>es-Sünen</i> ’deki “Ebvabü’l-Edeb” Bölümü.	İbrahim, İbrahim Hamoud “Menhecü’t-Tirmizî fî Ta’lîli’l-Ehâdis fî Sünenihî”, <i>Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi [Tokat Journal of Ilmiyat]</i> , 2018, cilt: VI, sayı: 1, s. 249-264.	Derste okunan yerler tekrar edilmeli.

24-28 Mart Ara Sınav Haftası

31 Mart-04 Nisan	<u>Ebû Dâvûd ve Hayatı</u> Doğumu, eğitimi, eserleri.	Yaşar Kandemir, “Ebu Davud es-Sicistani”, <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i> , İstanbul: TDV Yayınları, 1994.	Robson, James. “Sünen-i Ebû Dâvûd Nüshalarının Rivayeti”, çev. Talât Koçyiğit, <i>Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i> , 1956, cilt: V, sayı: 1-4, s. 173-182.
07-11 Nisan	<u>Ebû Dâvûd ve es-Sünen</u> Es-Sünen’deki “Kitabü’l-Edeb” Bölümü.	Ürkmez, Ahmed “Ebû Dâvûd Süneni’nde Ziyade ve Noksan”, <i>Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi = Pamukkale University Journal of Divinity Faculty</i> , 2015, cilt: II, sayı: 3, s. 1-25.	Ders için zikredilen konulardaki rivayetleri dersten sonra tekrar etmeli.
14-18 Nisan	<u>Nesai ve Hayatı</u> Doğumu, eğitimi ve eserleri.	Yaşar Kandemir, “Nesai”, <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i> (İstanbul: TDV Yayınları, 2006).	Robson, James “Sünen-i Nesâî “[Nüshalarının] Rivayeti”, çev. Musa Erkaya, <i>Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i> , 2014, cilt: XIX, sayı: 1, s. 189-215.
21-25 Nisan	<u>Nesai ve es-Sünen Okumaları</u> es-Sünen’deki “Kitabü Ameli’l-yevm ve’l-Leyle” bölümünden okunmalar.	Veli Tatar, <i>Tasnif dönemi hadis edebiyatının oluşumunda sosyo-kültürel etkenler (Nesâî’nin es-Sünen’i örneği)</i> , (Şırnak: Şırnak Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Doktora, 2022.	Derste işlenen konulardaki rivayetleri tekrar etmeli.
28 Nisan-02 Mayıs	<u>İbn Mace ve Hayatı</u> İbn Mace’nin doğumu, eğitimi, eserleri ve hadis metodu hakkında bilgi verme.	Erkaya, Musa, “İbn Mâce ve Eser Karizmasının Oluşumu”, <i>İslamî İlimler Dergisi</i> , 2007, cilt: II, sayı: 2, s. 161-212.	Musa Erkaya, “İbn Mace’nin hadis kültüründeki yeri”, Ankara: Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Doktora Tezi, 2004.
05-09 Mayıs	<u>İbn Mace ve es-Sünen’i</u> es-Sünen’deki “Ebvabü’l-Edeb” Bölümünden Okumalar.	Brown, Jonathan “Ac İbn Mâce’nin Otorite Kazanma Süreci: Kütüb-i Sitte’nin Teşekkül Sürecinde Güvenilirlik ya da Kullanışlılık”, çev. Elif Beyza Demirtaş, <i>Hadis Tetkikleri Dergisi</i> , 2013, cilt: XI, sayı: 1, s. 141-154.	Tatar, Veli, “Hicrî İlk Asırlarda Ahlakî Yapının Hadis Literatürüne Etkisi (Sünen-i İbn Mâce’nin "Edeb" Bölümü Örneğinde)”, <i>Ahlâk</i> , 2024, cilt: I, s. 687-703.

12-16 Mayıs Değerlendirme

Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud, Nesâî ve İbn Mace'den yapılan okumaların değerlendirilmesi.

Okunan kısımların tekrarının yapılması

Okunan kısımların tekrarı yapılması

20-30 Mayıs Final Haftası

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
Ara Sınav	Ara sınav ilk yedi haftada işlenen konuları kapsayacaktır. Ara sınav klasik şeklinde olacaktır.	50
Final	Final sınavı ara sınavdan final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınav beş sorudan oluşacaktır.	50
Bütünleme	Bütünleme, final sınavının telafisi mahiyetinde klasik tarzda bir sınav yapılacaktır. Sınav beş sorudan oluşacaktır.	
Toplam		100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 80 / BB: 75 / CB: 70 / CC: 65 / DC: 60 / DD: 50	

AKTS - İş Yüğü Tablosu			
Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev			
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Sözlü Sınav			
Sözlü Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Sunum (Hazırlık Süresi Dahil)			
Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	18	18
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
	Toplam İş Yüğü		91
	Toplam İş Yüğü / 30		3,03
	Dersin AKTS Kredisi		3